

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Kpt. K. Vaněk:

Soumaři či káry?

(Kára vz. 23 dopravním prostředkem těžkých kulometů.)

O výhodách i nevýhodách káry jakožto dopravního prostředku těžkých kulometů bylo již mnoho psáno. Nejohotověji a nejpečlivěji snesl veškerá pozorování, myslím, por. Krump v článku „Kára vz. 23 dopravním prostředkem těžkých kulometů“, uveřejněném ve V. R. č. 2, kde největší a podle získaných zkušeností skutečně rozhodující nevýhodu kárového systému v odstavci čtvrtém zdola na str. 108 zvlášť plasticky a neobyčejně přilehavě vystihl.

Resumé veškerých úvah různých autorů vyznívá v ten smysl, že nevýhoda kár jako dopravního prostředku je celkem více než výhod; je též ovšem jisto, že by v přítomné době bylo z různých důvodů těžko, ne-li zcela nemožno, přeměnit kulometné rotý pěších pluků na systém soumarský, přes to, že se nyní při výcviku musí bojovat s nejrůznějšími obtížemi.

Nyní jest otázkou: jak odkliditi tyto obtíže, jak reorganisovati zadaných poměrů kulometné roty tak, aby obtíže byly oklizeny, nynější početní stavy však aby zůstaly více méně nedotčeny?

Tuto otázku pokusil jsem se aspoň částečně řešiti v další úvaze.

Především nutno ještě se poohlédnouti naposlední dva odstavce článku zmíněného autora, kde navrhuje zvýšiti nynější mírový početní stav soumarů o plných 100%, t. j. na 12 pro každou kulometnou rotu, ačkoli sám na str. 108, v druhém odstavci přiznává, že káry byly zavedeny proto, aby bylo ušetřeno koní. Zvýšení počet soumarů na 12 bude však asi sotva možno, a kdyby se i toto zvýšení provedlo, staly by se káry automaticky zbytečnými, neboť by eo ipso nastal dostatek soumarů (pro každé družstvo jeden kulometný a jeden nábojový), jak právě byla před zavedením kárového systému, a káry by se mohly ihned vůbec odstraniti jako zcela zbytečné, neboť byly zavedeny právě jen pro snížení počtu soumarů.

Reorganisaci kulometných rot by však bylo možno provésti tímto způsobem:

A. Počet soumarů zůstává vzhledem k nynějšímu stavu nezměněn, t. j. 6 soumarů pro kulometnou rotu.

B. Počet soumarů se zvyšuje o 50% na 9 pro každou kulometnou rotu.

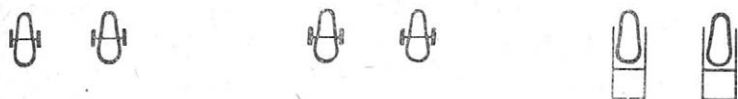
K A.

Kulometná rota v míru má pro normální běžný výcvik dvě čety (pátý a šestý kulomet s příslušným materiálem jsou uloženy v rotním skladišti). Každá četa má

dva kulometné soumary a jednu káru k dopravě nábojů, záložních součástek, vody, atd.

Pro větší cvičení, kdy by bylo nutno postaviti třetí čety, dají se dva kulomety třetí čety (které až dosud uloženy v skladišti roty) na káry a rota je pak organizována v tři čety (pro toto cvičení, případ od případu) — takto:

Více než 500 cvičných nábojů se beztoho na žádné denní cvičení s sebou ne-
nese, a to každý soumar s sebou má na kulometném sedle.

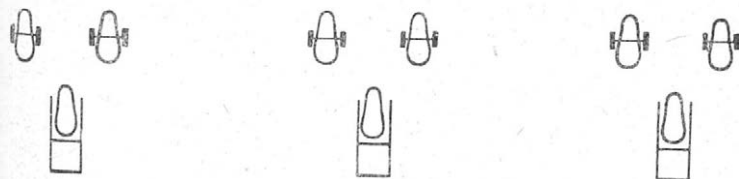
Výhody této organizace jsou:

1. Mužstvo je vycvičeno jak u soumarů, tak u kár — což pokládám za okolnost velice důležitou, jak podrobněji uvedl npor. Krump na str. 110, odst. 11 a n.
2. Proto možno rozmnožiti v mobilisaci počet kulometů na soumarech snadno na 6 nebo 12, neboť mužstvo jak aktivní, tak záložní je vycvičeno. Válečná četa by tak byla organizována buď jen na soumarech anebo částečně na soumarech a částečně na kárách:

(Při čtyřech kulometech, jak se samo sebou rozumí, počet dvojnásobný.)

3. Mírový početní stav mužstva se vůbec nemění, nebo se mění jen zcela ne-
významně (viz tabulky níže uvedené).
4. Počet soumarů se nemění.
5. Ohremné výhody taktické jsou všeobecně známy. Rekapituluji jen zhruba: soumaré proniknou v jakémkoli terénu a kulomety nesou co možná nejdále, muž-
stvo se předčasně neunaví, káry s náboji, nejsouce přímo v útočné se-
stavě, následují již pohodlněji oklikami, kudy terén a porost připouští, atd.

6. Stejně se nyní většinou cvičí (mimo větší cvičení) jen o dvou četách (se
stejně — zvláště u detašovaných praporů na posádkovou dopravní službu a p.).

K B.

Mirová organizace je táž, ale o třech čtách:

Tato organizace kulometné roty by sice se zřením na výcvik byla nejvíce výhodnější, ale zvyšuje početní stav soumarů o 50% na 9 pro každou kulometnou rotu a bylo by ji tedy možno za daných poměrů mnohem těžší provést než reorganizaci podle A.

Pro srovnání uvedu ještě mírový početní stav roty, jaký by asi byl po provedení reorganizace podle A. i podle B. (při čemž počítám pro jeden kulometný dle A obsluhu 1—8, podle B jen 1—7, aby změny v početním stavu mužstva nebyly příliš veliké.

K tomu sluší ještě podotknouti, že by ideálním předpokladem byla systematická 6 děle sloužících poddůstojníků, a to i při reorganizaci podle A, protože by de facto bylo u roty vždy 6 kulometů. Rovněž tak je nutný podkovář — děle sloužící z důvodů na snadě jsoucích, zvláště pak po zavedení 14měsíční přesměrné služby.

Funkce		A								B							
		Osoby						Koně		Vozy		Osoby					
		škpt.	kpt, por, por.	rtm.	děle sl. pldúst.	mužstvo pres. sl.	jezd.	soum.	káry	vozy		škpt.	kpt, por, por.	rtm.	děle sl. pldúst.	mužstvo pres. sl.	jezd.
velitel roty		1					1					1					1
I. četa	velitel čety		1										1				
	vel. družstva				2										2		
	obsluha 2-8 (7)					14										12	
	vodiči soum.					3		3	1							3	3 1
	celkem		1	2	17			3	1				1	2	15		3 1
II. četa			1	2	17			3	1				1	2	15		3 1
III. četa				2									1	2	15		3 1
Pomocné družstvo	výk. rtm.			1						3			1				
	zbrojír. pom.			1	1								1		1		
	signalisté				2										2		
	koňák				1										1		
	zdravotnický				1										1		
	účetní rtm.		1										1				
	podkovář				1										1		
	kuchař				1										1		
	krejčí, obuvník, sedlár				3										3		
	celkem			3	1	9				3			3	1	9		
Kulometná rota celkem		1	2	3	7	43	1	6	2	3		1	3	3	7	54	1 9 3 1

Vidíme, že se tyto početní stavy nijak mnoho neliší od početních stavů nyníších — kromě toho vyhovují oběma podmínkám: reorganizace kulometných rot na systém soumarový (aspoň u soumarů kulometných), aniž se počet soumarů zvýšil, anebo se zvyšuje jen o 50%.

Kromě toho by se podle B mohl event. snížit počet obsluhy o jednoho dalšího muže přesunutí služby pro kulomet (zůstalo by tedy pro kulomet 5 přesunutých sloužících vojinů), takže by počet činně sloužícího vojska u roty klesl o dalších 6 na 48, tedy jen nepatrně více než v případě podle A. Pro výcvik by to úplně stažilo, kdežto podle A by se musile cvičiti mužstvo i pro třetí čet, čemuž navrhovaná organizace podle A, t. j. pro kulomet 8 čísel obsluhy, vyhovuje.

Kpt. gen. št. František Rossmanith:

Organisace rámcových rot.

Vojenská správa vycházejíc z odůvodněného teoretického stanoviska, zvýšiti za účelem výcviku početní stavy pěších rot, zavedla loňského roku trvale organisaci rámcových rot u praporů pěších pluků, podle které se skládá nynější pěší prapor z jedné pěši a z jedné kulometné roty cvičné; zbývající roty jsou rámcové. Tato snaha, dosíci uspokojivých cvičných početních stavů alespoň některých pěších rot, zakládala se nejen na oprávněných předpokladech, neb u pěchoty v průběhu výcviku, počínaje v setnině, bylo beztoho nutno z cvičných důvodů kombinovati z pěších rot praporu jednu sbornou rotu, ale byla vzbuzena i četnými stížnostmi řadových důstojníků na nedostatečný počet mužstva pro výcvik.

Ačkoli zavedený rámcový systém zdál se na pohled velmi vhodný, pokládám za nezbytné uvažovati o tomto novém způsobu, opíraje se o posavadní praktické zkušenosti, které nejlépe ocení zavedenou novou organizací, a kde třeba, poukáží na nutné změny.

Předkládám naší vojenské veřejnosti vlastní poznatky a návrh na změnu nynější organisace, hlavně za tím účelem, abych vzbudil v řadách našich komendantů věcnou diskusi, která by měla na zřeteli především cíl: dosáhnouti, pokud jde o nynější rámcový systém, nejlepšího řešení.

Nejvýhodněji lze, podle mého názoru, získati nestranné posudky, projeví-li v našem odborném vědeckém časopise o věci svá mínění ti nejpovolanější, t. j. v tomto případě řadoví důstojníci pěchoty.

Dávám tedy tímto pojednáním podnět k odbornému projednání velmi důležité otázky rámcového systému, předpokládaje, že její řešení najde v širších vojenských vrstvách náležité pochopení.

Podle dosavadních zkušeností při provádění výcviku podle nové rámcové organisace pěchoty byly zjištěny tak závažné nevýhody tohoto systému, že nelze pochybovati o tom, že se tento způsob výcviku v praxi nikterak neosvědčil. Pokusím se nastíniti ty nejdůležitější nevýhody, které byly zjištěny jak při nástupu nováčků, tak i při nástupu záložníků, jakož i upozorniti na ty, které by mohly mít neblahý vliv na provedení mobilisace.

1. Při nástupu nováčků bylo všeobecně mnoho stížností na vysoký početní stav, který nastal tím, že normální (cvičná) rota, složená doposud jen ze starého mužstva, byla rozmnožena asi o 150 nováčků. Tím vzrostl náhle početní stav cvičné roty tak velice, že administrativa zaujala velitele roty více, než je pro výcvik žádoucí.

To mělo za následek, že intenzivní detailní výcvik, jak je vyžadován vyššími velitelskými, je v tak silných rotách nemožný.

Odpovědný velitel roty, který se má starati jak o výcvik nováčků, tak i starého mužstva, má hmotnou odpovědnost za materiální stav mužstva, vede mimo to celou obsáhlou administrativu své roty, nemá dostatečného přehledu, nemůže se věnovati zcela detailnímu výcviku nováčků a kontrolovati instruktory.

Další nevýhodou je i to, že vzhledem na velký počet mužstva u jedné roty trpí hladký chod služby vůbec. Jde tu o každodenní raport a čtení roz-

kazů, dále o prohlídky výstroje a výzbroje a p., což zabere mnoho času na ujmu zaměstnání nebo volného času vojinů.

Konečně nutno též uvážit, že velký počet mužstva nepřispívá nikterak k utužení kázně mužstva.

Naproti tomu velitelé ostatních dvou rámcových rot, v hodnosti a ve funkci výše uvedenému důstojníkovi na roveň postavení (tím i co se služebních příjmů týče), zůstávají naznačené těžké odpovědnosti jak po stránce taktické, tak i hospodářské takřka prosti.

2. Při nastupu záložníků jsou nevýhody rámcového systému tím větší, čím více záložníků nastoupí na cvičení.

Rozpuštěné pěší rotý musí býti znovu postaveny; pro tyto doplněné rámcové rotý nutno vzít z pěších rot (normálních) instruktory, čímž tyto rotý jako normální rotý přestanou vlastně existovati.

Při závěrečných cvičeních nepostačí však — zejména při nové (rotní) hospodářsko-správní soustavě — postavití jen nové pěší rotý pro výcvik po stránce taktické, nýbrž bude nezbytno, postavití je také po stránce hospodářsko-správní jako samostatné administrativní jednotky.

Kdo zná, jaká obsáhlá práce je spojena s postavováním a zrušováním hospodářsko-správních jednotek, jaký pohyb materiálu (odevzdávání, přepravování) to má za následek, jak snadno přijde při tom k ztrátám erárního majetku, za něž pak odpovídají zúčastnění velitelé setnin, ten přizná, že je z tohoto důvodu nelze nyní zavedený systém 1 pěší rotý — normální a 2 pěších rot rámcových trvale udržeti.

Při normálních 2—3 turnech záložníků nutno normální rotu v létě dvakrát až třikrát rozdělit; zůstává tudíž jen krátkou dobu pohromadě.

3. Praktický výcvik poddůstojnického dorostu po návratu z poddůstojnických škol není tak intenzivní u jedné pěší rotý praporu, poněvadž velitel pěší rotý má obsáhlou agendu administrativní a věnuje se hlavně výcviku všeho mužstva. I když se věnuje výcviku poddůstojníků, má jich příliš mnoho, aby je mohl zcela poznati a vésti jejich detailní výcvik. Při 2—3 pěších rotách u jednoho praporu by byl počet poddůstojníků přiměřený, aby mohli býti vyvíjeni dokonale, aniž by tím trpěl výcvik ostatního mužstva. Velitel rotý má přímo sobecký zájem na výcviku svých poddůstojníků; proto poddůstojníci rámcového systému nemají žádoucí hodnoty.

Co se poddůstojníků dále sloužících týká, jeví se všeobecně citelný jejich nedostatek a nedá se na to pomýšleti, že by snad při 14měsíční službě bylo možno prováděti výcvik jen pomocí dále sloužících a zajistiti zároveň potřebný počet poddůstojníků pro strážní a dozorcí službu.

4. Konečně pokládám za důležité zmíniti se stručně o nevýhodách při provádění mobilisace.

2a mobilisace, při nynějším systému, kdy je u praporu jedna pěší rota, bude nutno vyradit část aktivních poddůstojníků a mužstva a přidělití k rámcovým rotám a teprve povolanými záložníky doplňovati pěší rotý. To znamená, že právě v nejdůležitější dobu nastane rozpuštěním normálních rot a zřizováním ostatních rot jakýsi průtah a možno říci i nepořádek, který hrozí k němu průběhu mobilisace nikterak neprospěje.

Mimoto velitelé pěších (normálních) rot si dojísta ponechají nejlepší mužstvo a poddůstojníky na ujmu rot rámcových; velitelé rámcových rot v své mužstvo a své poddůstojníky nevyvíčili, nebudou je tedy znáti. Je zcela oprávněná obava, že obě rámcové rotý budou méně cenné, brzy se opotřebují a budou snad i nespolehlivé, protože jim chybí jádro: za války v silně doplněných setninách bylo staré mužstvo, třebaž ho bylo sebe méně, vždy páteří rot a přeneslo tradici na doplněk. Základní snahou všech velitelů musí býti, aby

měli v tomto případě všechny pěší rotý stejnou morální hodnotu; jen tak je možno disponovati všemi jednotkami a to rovnocenně.

Přihlížeje k výše uvedeným nedostatkům a obtížím při nynějším rámcovém systému zastávám stanovisko zrušiti nynější rámcový systém a provésti změnu podle tohoto konkrétního návrhu.

Co se nynějších cvičných rot týče, nesrovnává se, aby během detailního výcviku bylo společně u téže rotý staré mužstvo a nováčci. Je to jednak velmi neracionální a zatěžuje dále dvojím více méně odlišným výcvikem zbytečně velitele rotý.

Je tedy především nutno utvořiti dvě skupiny, jednu skupinu nováčků — druhou starého mužstva.

Ježto však nováčků jest u nynějších pěších rot asi 150 až 200, což jest velmi mnoho, pokládám za účelné, soustřediti je ve 2 pěších rotách každého praporu; třetí rota by se skládala ze starého mužstva.

Kulometná rota by byla jako dosud 4. rotou.

Co se týče branců odvedených přes stanovený roční kontingent branců — tak zvaných přebytných — přichází nyní v úvahu zákon o náhradní záloze, který byl již odhlasován. Podle ustanovení tohoto zákona budou v odůvodněných případech branci, kteří jsou odvedeni přes stanovený mírový počet, zařaděni do náhradní zálohy a jsou povinni podrobiti se pouze 12nedělnímu vojenskému výcviku (mimo cvičení ve zbraní).

Jelikož výcvik tohoto mužstva bude vzhledem na krátkou výcvikovou dobu značně odchylný od normálního výcviku, bude nutno soustřediti toto mužstvo ve zvláštní výcvikovou jednotku, kterou by mohla případně tvořiti jedna z uvedených dvou pěších rot každého praporu.

Polní ostrá střelba tohoto mužstva by musila býti provedena již v měsíci prosinci.

Toto rozdělení na dvě pěší rotý nováčků, jednu pěší rotu se starým mužstvem a kulometnou roku trvalo by po dobu základního výcviku, to jest od 1. října do konce prosince.

Po propuštění příslušníků náhradní zálohy dalo by se pomýšleti na to, rozdělit i 3. pěší rotu (staré mužstvo), takže by se pěší prapor skládal z jedné pěší a jedné kulometné rotý. Administrativa rozpuštěných rot by trvala však i nadále, protože bude je nutno zčásti nebo zcela postávit při nástupu záložníků a pro závěrečná cvičení (viz k. 2.).

Shora uvedeným způsobem by se dosáhlo, že by se detailní výcvik prováděl v menších jednotkách, tedy i intenzivněji, a mimoto by byli velitelé jednotlivých rot zaměstnáni po určitou dobu přímým velením své rotý a zůstali by v těsném styku s mužstvem.

Tím by zůstala každému organizačně ustanovenému veliteli rotý jeho příslušná a přiměřená agenda, jakož i odpovědnost. Velitel této rotý by mohl podřízené mladší důstojníky a poddůstojníky obeznámit s příslušnou agendou a je odborně cvičiti. Při větším počtu mužstva (nástupu nováčků, příchodu záložníků) prováděl by se výcvik intenzivněji podle individuality dotčeného velitele u polních rot, nežli by to bylo možné u nynější normální rotý.

V obdobích, kdy není dostatečného počtu mužstva, může býti mužstvo všech pěších rot jednoho praporu snadno a bez obtíží v žádoucí sborné cvičné formace soustředěno, aniž tím organisace rot musí býti měněna.

Je žádoucí, rozdělit povinnosti a starosti mezi všechny velitele rot a vzbuditi u nich ctížádostivost a soupeření o nejlepší výcvik.

RŮZNÉ ZPRÁVY

Anglie.

Letectvo. Anglický ministr vzduchoplyby sir S. Hoare prohlásil, že v tomto roce bude za nové konstrukce vydáno 882.000 liber šterlinků. Všechny eskadry pozemní armády jsou opatřeny novými typy strojů. Před koncem roku budou dvě třetiny veškerého britského letectva opatřeny nejnovějšími vzory motorů.

Organizační změny v armádě. Parlamentu byl předložen program organizačních změn v armádě, podle něhož má dojít k značnému snížení jezdeckta a k zesílení mechanisace útvarů. V svém memorandu stanoví ministr války mírový početní stav armády na 166.000 mužů, což je o 8700 mužů více než r. 1926. Mechanisaci útvarů a restituci personálu různých útvarů uspoří se asi 4000 mužů. V tomto roce budou rozpuštěna jezdecká skladiště a každý pluk anglického jezdeckta (celkem 12) bude snížen o jednu eskadronu. Celkové úspory u jezdeckta budou činit 47 důstojníků, 1294 mužů a 1445 koní. Současně se pomýšlí na brzku mechanisaci vozatajstva. Silně propagovaná motorisace razí si cestu hlavně v dělostřelectvu, u něhož bude motorisováno pět těžkých baterií a budou utvořeny dvě mechanisované brigády.

Věcná demobilisace. Koncem měsíce března t. r. končila anglická věcná demobilisace různých válečných zásob státu. Výtěžek z této akce činí asi 700 milionů liber šterlinků.

Válečné loďstvo. Anglické námořnictvo má dnes 10.738 mužů, což jest asi 57% početního stavu z r. 1914.

Německo.

Nové bojové plyny. Podle „Revue d'Artillerie“ (1926) podařilo se jistě německé chemické továrně v okolí Halle vyrobti účinný prostředek proti všem dosud známým bojovým plynům. Je to plyn, který neutralisuje toxické účinky ostatních plynů. Vynálezce se nyní pokouší o zavedení výroby tohoto plynu ve velkém a o jeho praktické vyzkoušení pro bojové účely.

Mimo to vynalezli Němci nedávno nový, téměř neviditelný a velmi lehký plyn, který způsobuje narkotický stav, trvající až pět hodin. Tímto plynem, jehož chemické složení není známo,

učiní útočník nepřítele neschopným obrany a obsadí jeho posíce, aniž bude musit použiti masky. Tento plyn by ovšem nepodléhal ustanovením mezinárodních úmluv o bojových plyních, poněvadž se úmluvy týkají jen jedovatých a smrti působících plynů, kdežto zde jde o plyn, který způsobuje jen přechodnou a životu nikterak nebezpečnou narkosu.

Zbrojení.

Časopis „Progrès civique“ přináší statistický přehled výdajů na armády jednotlivých evropských zemí. Číslo znamenají procenta celkového rozpočtu: Polsko 33,39, Portugalsko 29,94, Turecko 28,50, Švýcarsko 28,13, Litva 28,13, Řecko 27,87, Estonsko 22,93, Švédsko 20,30, Španělsko 20,10, Lotyšsko 20, Jugoslaviie 18,87, Itálie 18,29, Bulharsko 17,39, Rusko 16,71, Holandsko 15,13, Dánsko 14,53, Francie 14,10, Rumunsko 14, Finsko 13,13, Anglie 13,13, Norsko 11,90, Československo 11,32, Belgie 10,38, Uhry 9,58, Rakousko 7,59 a Německo 3,10%.

—chy—

O řidičské schopnosti. Zajímavé zkušnosti o tom, jak se projevuje rasový intelekt u řidičů motorových vozidel, učinil (podle Alg. Aut. Zig. Nr. 1, 1927) ředitel velké pařížské řidičské školy, a shrnul je takto: jižní národové, zejména Španělé a Japonci, významně se při řízení motorových vozidel zpravidla větší odvahou. Osobní šitnost žene často řidiče k upřílišným výkonům hraničícím na zbláznlost v jízdě, aby nebyl předstižen jiným vozem. Za nejhorší řidiče pokládá Rusy, kteří sice jezdí při svém vrozeném fatalismu velikou rychlostí, jsou však velmi neobratní, zvláště v zatáčkách a při jízdě zpět. Také Orientálci nechápou nebezpečí rychlé jízdy a jezdí divoce a neprozřetelně. Za dokonalé řidiče pokládá povšechně Angličany, Dány, Němce, Belgičany, Italy, Francouze, Švýcary a Američany (ze Sev. Ameriky). Jejich řidičské schopnosti a dokonalost ubývá všeobecně postupně podle geografické polohy jejich vlasti od severu k jihu.

Také povolání a inteligence řidiče má značný vliv na schopnost a zručnost řízení. Tak zvaní intelektuálové jsou zpravidla jen prostřední řidiči, protože jsou příliš opatrní a nemají dostatečného tělesného a sportovního školení.

Ing. Mayer